

Viši asistent na Odsjeku za povijest umjetnosti riječkog Filozofskog fakulteta o seriji potresa

Jakov KRŠOVNIK

Zadnji u seriji potresa 17. prosinca bio je toliko jak da su nakon njega na svim objektima u gradu bila prisutna manja ili veća oštećenja. Isusovac Mainardi u jednom od svojih pisama piše kako je svjedočio potresima u Firenci, Anconi, Veneciji i Napulju, ali niti jedan se prema njegovim riječima nije mogao opisati s onim u Rijeci. Također, zapisuje da je bilo ozlijeđenih, ali nitko nije smrtno stradao.

Uvodno je to o nizu jakih potresa koji su pogodili Rijeku i riječki prsten od kraja studenog pa do sredine prosinca 1750. godine, a o čemu nam više govori dr. sc. Mario Pintarić, viši asistent na Odsjeku za povijest umjetnosti riječkog Filozofskog fakulteta. Istražujući i pišući o kiparu, altaristu i arhitektu Antoniju Michelazziju, koji je svojim radom i djelovanjem obilježio umjetnost 18. stoljeća u Rijeci, Pintarić se dotaknuo i njegova mramorna oltara sv. Filipa Nerija u crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije (Assuntì), a koji su građani dali podignuti u znak zahvale za prestanak potresa. Tako je doznao više o potresu te njegovim posljedicama za grad na Rječini. Mnogo je tu detalja pa krenimo redom.

Arhivska vrela

Koliko možemo doznati o potresu iz dokumenata koje ste istraživali?

- Za proučavanje riječkog potresa od presudne su važnosti arhivska vrela u Rijeci, Zagrebu, Trstu, Ljubljani i Beču. To su uglavnom administrativni spisi sastavljeni odmah nakon potresa zbog detaljnog izvještaja o stanju u gradu i nužnim hitnim intervencijama. Njihovim istraživanjem, kao i istraživanjem tiskanih publikacija iz sredine 18. stoljeća koje tematiziraju potres u Rijeci, događaji se mogu vrlo vjerno rekonstruirati. Prva trešnja tla dogodila se 28. studenog 1750. godine u 23 sata što je kod građana izazvalo paniku i nelagodu. Odmah je zatim uslijedio puno jači potres u ponoć, ali nije uzrokovao nikakvu veću štetu. Prema dostupnim dokumentima znamo da se zemlja nastavila tresti različitim intenzitetom svaki dan do 17. prosinca. U popodnevnom satima toga 17. prosinca je dobar dio riječkih građana prisustvovao misi u nekadašnjoj isusovačkoj crkvi svetog Vida, današnjoj katedrali, kada je oko 17 sati grad pogodio najjači udar.

Sačuvani su i utisci onih koji su iskusili taj najjači potres?

- Da, prema zapisanim riječima očevidaca potres je trajao toliko dugo koliko je bilo potrebno da se izmoli jedna »Zdravo Marijo«. U trenutku nakon završetka trešnje tla nastupio je opći kaos te su ljudi mahnitno bježali van gradskih zidina kroz sjeverna i južna vrata. Kako smo uvodno istaknuli, isusovac Mainardi naveo je da je osobno svjedočio potresima u Firenci, Anconi, Veneciji i Napulju, ali niti jedan se prema njegovim riječima nije mogao opisati s onim u Rijeci. On se u svojem pismu kraće osvrnuo na mramorni oltar svetog Franje Ksaverskog u crkvi svetog Vida koji su dala podići braća Giuseppe i Giorgio Francesco Saverio Marotti koji je bio pićanski biskup. Zapisao je da

Zbog oštećenja od potresa nemali dio građana 1751. proživio je u drvenim barakama ispred tadašnjih gradskih zidina. Privremene daščare pružale su se na morskome lиду od današnjeg početka Korza pa do Radija Rijeke

Car Josip II. posjetio je Rijeku 1775. i nije bio zadovoljan preobražajem gradskog tkiva nakon potresa pa se krenulo u nasipavanje prostora ispred gradske ure. Tada je zatrpan okopni jarak ispunjen vodom, Foša, uz južni obod zidina i formirana nova prometnica koja će ubrzo postati središnja gradska ulica - Korzo

MARIO PINTARIĆ

istraživao
povijesnu građu
o potresu

Prva trešnja tla dogodila se 28. studenog 1750. godine u 23 sata što je kod građana izazvalo paniku i nelagodu. Odmah je zatim uslijedio puno jači potres u ponoć, ali nije uzrokovao nikakvu veću štetu. Prema dostupnim dokumentima znamo da se zemlja nastavila tresti različitim intenzitetom svaki dan do 17. prosinca. U popodnevnom satima toga 17. prosinca je dobar dio riječkih građana prisustvovao misi u nekadašnjoj isusovačkoj crkvi svetog Vida, današnjoj katedrali, kada je oko 17 sati grad pogodio najjači udar

Posljednjih nekoliko godina povijesni potresi na Kvarneru bili su i u fokusu grupe seizmologa s Geofizičkog zagrebačkog odsjeka na PMF-u. Tako je sada poznato da je prema MSK ljestvici intenzitet potresa u Bakru bio oko VIII, a onaj u Rijeci VII. Stoga su stručnjaci zaključili da je tog nesretnog zimskog prosinačkog dana 1750. godine bilo riječ o vrlo jakom, pa čak i razornom potresu

Potres koji je trajao koliko se moli »Zdravo Marijo«

U trenutku nakon završetka trešnje tla nastupio je opći kaos te su ljudi mahnitno bježali izvan gradskih zidina kroz sjeverna i južna vrata. Isusovac Mainardi navodi da je osobno svjedočio potresima u Firenci, Anconi, Veneciji i Napulju, ali niti jedan se prema njegovim riječima nije mogao opisati s onim u Rijeci 17. prosinca 1750. godine, kaže Mario Pintarić koji je istraživao povijesnu građu o potresu

